

er blevet kulturelt mere frisat fra de traditionelle fællesskabers begrænsning af den personlige frihed. En konsekvens af dette er, at individet i højere grad end nogensinde før er blevet overladt til sin egen individualitet (sig selv). Det at individet i vid udstrækning står alene med sin individualitet og sit eget identitetsprojekt, betyder, at det i meget høj grad vil jagte bekræftelse og anerkendelse fra sine sociale omgivelser, fordi disse stimuli bruges til at vurdere, om man som menneske er på rette eller den forkerte vej. Når mennesker således vælger medlemskab af bestemte grupper eller **subkulturer** (subkultur er en kultur eller gruppe inden for en større kultur eller gruppe med særlige stiltræk. En subkultur kan udvikle sig til en modkultur mod majoritetskulturen for eksempel ved at være kriminelle) som eksempelvis rocker-grupper, hooligans-grupper eller kriminelle bander, så hænger det ofte sammen med, at de i disse subkulturelle fællesskaber håber at finde den bekræftelse og anerkendelse, som de ikke oplever at kunne få fra det omkringliggende samfund.

Uanset om man vælger et subkulturelt fællesskab, en bestemt identitet med et særligt kulturelt touch eller andet, så synes det at være et grundvilkår i vore dages samfund, at individet er nødt til at opsøge bekræftelse og anerkendelse, fordi identitetsarbejdet konstant synes under forandring.

2.6 Face, setting, front-stage og backstage – identitetsdannelsen er rykket ud på nettet!

Som en konsekvens af de teknologiske ny-skabelser i samfundet er der over tid skabt en omfattende digital verden, hvor vi specielt gennem sociale medier som Instagram, Facebook, Snapchat, Twitter, LinkedIn, YouTube osv. har mulighed for at arbejde med og udvikle vores identitet 24 timer i døgnet. Ligesom vi i forbindelse med diverse computerspil kan udvikle vores fiktive karakterer og gøre dem bedre, dygtigere, klogere, smukkere, stærkere osv., så kan vi via de sociale medier hele tiden kreere, ændre, fjerne, lægge til, slette, lægge nye statusopdateringer ud, nye billeder ud, fortællinger om hvor vi er, hvad vi spiser osv. – alt sammen i et forsøg på at synliggøre over for vores sociale omgivelser at ”Hey, jeg er til, og det kører totalt for mig!”

Den canadiske sociolog **Erving Goffman** er interessant, når vi forholder os til identitetsdannelse og ikke mindst den identitetsdannelse, som finder sted i de sociale medier. Ligesom George H. Mead interesserede Goffman sig for identitetsdannelse og rolleovertagelse (se tekstboks 2.1), men Goffmans fokus var især rettet mod det, han kunne observere i det, vi i inden for sociologi betegner som **hverdagslivet** (det almindelige liv, som leves hver dag af mennesker).

Det, som Goffman hurtigt satte lys på, var, dels hvordan vi mennesker møder eller præsenterer os selv for hinanden i forskellige sociale situationer, dels hvordan vi i disse sociale møder ihærdigt forsøger at styre den anden persons oplevelse af, hvad

Vi mennesker skifter ifølge sociologen Goffman mellem forskellige "faces", afhængigt af hvem vi møder, og hvor vi møder dem.

han eller hun skal synes om os. Goffman nåede gennem sin forskning frem til, at identitet er noget, det enkelte individ forsøger at opsætte eller konstruere og afspille som en form for teaterforestilling.

Det med teaterforestillingen skal vi her tage ret bogstaveligt, for Goffmans teori tager afsæt i en forståelse af, at vi mennesker spiller roller over for hinanden, som stod vi på en scene og fremførte et skuespil foran publikum. Goffman bruger følgende centrale begreber: face, setting, frontstage og backstage til at forklare, hvad der kendetegner individets identitetsdannelse.

Goffman benytter begrebet **face** som en metafor (billedsprog) for den sociale maske, som han mener vi mennesker tager på i mødet med andre mennesker. Ifølge Goffman vil vi mennesker altid forsøge at

præsentere et sympatisk og venligt "face" af os selv over for andre, fordi vi gerne vil have, at andre mennesker får et så positivt indtryk af os som muligt. Kort sagt at de synes godt om os.

Goffman bruger desuden begrebet **setting**, som direkte oversat betyder indstilling, men som også kan forstås som baggrund eller kulisse. For Goffman er setting udtryk for den konkrete sociale situation eller sociale arena, som vi mennesker befinder os i. I løbet af en dag, uge, måned eller et år, ja gennem hele livet, vil vi mennesker befinde os i utallige forskellige sociale settings. For eksempel befinder vi os i én setting, når vi sidder i klassen og har frikvarter, og i en anden setting, når vi i samme klasse har faglig undervisning, ligesom vi skifter setting, når vi kommer hjem fra skole, og igen når vi tager på ar-

bejdet eller drøner over i fitness-centeret. For at kunne navigere i alle disse forskellige sociale settings, så benytter vi os af face, men ifølge Goffman er der også tale om, at vi bevæger os mellem det, han kalder for frontstage og backstage.

Når det enkelte individ er **frontstage**, så betyder det ifølge Goffman, at individet træder frem på scenen, som her skal forstås som, at han eller hun træder ind i en social situation eller arena. Når vi mennesker træder ind i den sociale situation eller arena, altså frontstage, så forsøger vi at afkode og tilpasse os de sociale normer og værdier, som er dominerende i lige netop denne sociale situation. Det gør vi, fordi vi er opmærksomme på, at der er andre til stede (et publikum), som betragter vores sociale adfærd. Frontstage er på den måde en social adfærd, som er præget for det første af det enkelte individs opfattelse af de normer og forventninger, som den sociale situation byder, for det andet af den rolle, som individet er tiltænkt eller har mulighed for at fylde ud i den sociale situation, og for det tredje af den fysiske adfærd, vi udviser i den sociale situation.

Når vi mennesker er frontstage, så er vi ofte meget bevidste om, hvad der forventes og kræves af os, og hvis vi en sjælden gang ikke er det, så skyldes det, at vi ubevidst ved, hvad der forventes af os, når vi går frontstage i lige præcis den sociale situation. Vi har internaliseret den sociale situations vigtige normer og værdier – de ligger så at sige på rygsøjlen. Det oplever vi for eksempel, når vi pænt står og venter på vores tur i køen i supermarkedet, selv om vi har allermest lyst til at springe ind foran de andre i køen til kassen ved siden af, fordi det lige er gået op for os, at perso-

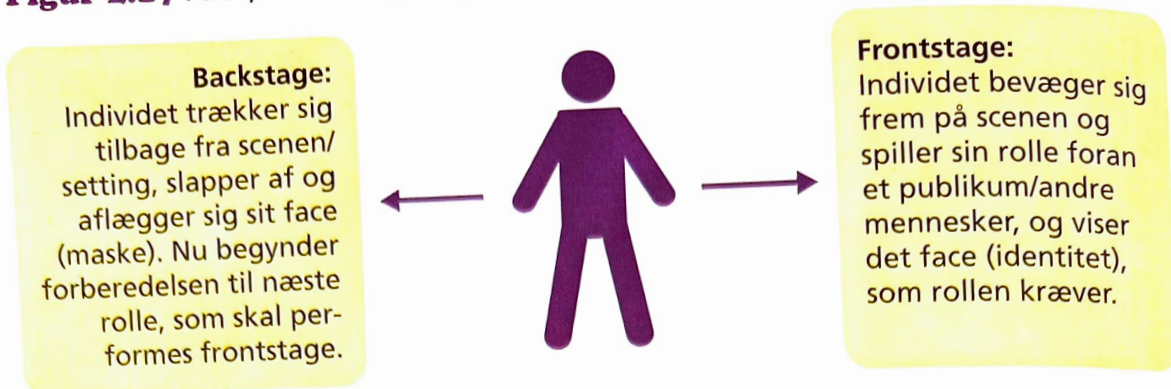
nen, som sidder ved kassen i den lange kø, som vi desværre har stillet os i, er ny-i-arbejde. Vi oplever det også, når vi indleder smalltalk med bekendte og venner på gaden og spørger til, hvordan det går, selv om vi i bund og grund er bedøvende ligeglade. Uanset setting, så er vi mennesker ifølge Goffman meget bevidste om, hvad andre mennesker forventer af os, og hvordan de opfatter os, og det er netop denne bevidsthed, som vi tager med os, eller rettere det face, som vi tager på og optræder med (performer), når vi går frontstage. Et menneskes valg af ord og måden, disse ord siges på, samt det tøj, et individ tager på, er alt sammen eksempler på bevidste til- og fravalg i forhold til at handle i forskellige sociale situationer, som ifølge Goffman knytter sig til frontstage.²

Goffman forklarer dog, at vi mennesker også bevæger os **backstage**, hvilket konkret betyder at befinde sig bag scenen. Med backstage er der tale om, at vi mennesker trækker os tilbage fra scenen, tilbage til den private sfære for at finde ro og lade vores batterier op, til vi igen bevæger os frontstage. Backstage er det sted, hvor vi kan være i fred fra hele tiden at føle os betragtet, vi kan være os selv uden hele tiden at skulle leve op til andres forventninger om, hvordan vi skal være, hvilket ifølge Goffman ofte betyder, at vi mennesker føler os mere afslappede og i balance, når vi er backstage.

Ud over at give plads for den afslappethed og ro, som er nødvendig for det en-

2 Nicki Lisa Cole (Ph.d): Goffman's Front Stage and Back Stage Behavior- Understanding a key Sociological concept. www.Thoughtco.com og Erving Goffman: The Presentation of self in everyday life, Penguin 1990.

Figur 2.17 Face, Frontstage og Backstage – identiteten er hele tiden i spil

kelte individ, så bruges det at være backstage også til at forberede sig på igen at skulle træde op frontstage og performe/optræde med sig selv. Det sker for eksempel i forbindelse med, at vi forbereder os på at skulle til gallafest på gymnasiet. Her gør vi os enormt mange tanker om, hvilket tøj vi skal have på, hvordan håret skal sidde, og hvordan vi ankommer til gymnasiet. Disse tanker gør vi os, fordi vi forbereder os på den setting, hvor vi skal optræde frontstage med et bestemt face. Det, vi konkret forbereder os på, er for eksempel, hvad dette tøj, disse sko, denne duft og denne frisure vil afstedkomme af respons fra mine sociale omgivelser (venner og andre af gymnasiets elever) – vil det passe i forhold til den setting, som gymnasiets årlige gallafest udgør, og dermed gøre mig til en succes, eller vil jeg falde fuldstændig igennem?

Hos Goffman er det tydeligt, at identitet i høj grad skabes i samspil med de sociale omgivelser, fordi det enkelte individ har brug for de sociale omgivelseres respons (tilbagemeldinger) på, om det, som han eller hun gør, er rigtigt eller forkert. I forhold til den identitetsdannelse, som i vore dages samfund særligt foregår via de sociale medier, så synes Goffmans teori

rigtig interessant. Lad os derfor bruge vores viden fra Goffmans teori samt vores viden om de forskellige identitetsniveauer til at undersøge det identitetsarbejde, som foregår på de sociale medier.

Identitetsdannelse og sociale medier – det hele er i spil

De fleste mennesker har i dag enten en Facebook-profil, en Instagram-profil, en Snapchat-profil, en YouTube-konto eller -kanal, en Twitter-konto, en LinkedIn-konto og måske en profil på dating.dk, single.dk eller scor.dk. De sociale medieplatforme fungerer umiddelbart som et redskab til at kommunikere med venner og bekendte, men de sociale medier bruges meget konkret i den enkeltes identitetsarbejde. For eksempel kan vi med to af de centrale identitetsbegreber, den personlige og sociale identitet, belyse, hvordan identitetsarbejdet foregår.

Den sociale profil, som man sætter op på sin Facebook-væg, sin Instagram- eller Snapchat-profil, er alle udtryk for den personlige identitet, som man gerne vil vise de sociale omgivelser. Det personlige afspejles blandt andet ved, at man for eksempel lægger en masse billeder af sig selv